

Előfizetési díj
Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:
Őrször hasábozott gármond sor 6 kr. ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyilttéri cikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás: Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS
A „KELET”
politikai és közgazd. napilap
1873-dik évi folyamára.
A „KELET” előfizetési ára:

Okt. — decz.	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatala.

Angol vélemény állapotainkról.

Patterson Arthur, a ki a hatvanas években huzamosan tartózkodván hazánkban nemcsak nyelvünket tanulta meg, hanem hazánk földjét és népeit is, politikai és társadalmi viszonyainkat is békátó tanulmány tárgyává tette és azóta részint a napi sajtó, részint önálló kiadványok útján oly hangon kívánta rólunk fevilágosítani földjeit, a melyből lehetetlen a jóindulata barátára nem ismerni, a legközelebbi napokban egy idevaló barátjának írt levelében igen érdekesen nyilatkozik jelenlegi állapotainkról, a melyekről nem csak lapjainkból, hanem magán-tudósításokból is folytonosan a legkimerítőbb tudomást szerezni el nem mulasztja. Azt hisszük, nem követünk el indiscretiót, ha e nyilatkozatot, a melyhez a levéltulajdonos szívesességéből jutottunk, közöljük; hogy lássák t. olvasóink, mint itél rólunk egy külföldi őszinte jó barátunk.

„A mi önnök a magyar közügyekről adott bírálatát illeti — írja P. —; az talál azokkal a következtetésekkel, a melyekre magam is rá jöttem, vezetve részint a lapoktól, a melyekre magam is rá jöttem, vezetve részint a lapoktól, részint attól, a mit hallok azokról a magyaroktól, a kik időről-időre meglátogatnak távol visszavonultságomban. A tény az, hogy Magyarország nem politikai, hanem társadalmi bajokban szenved. Én nem hiszem, hogy politikai változás akár despoticus, akár demokratikus rányban valami jót hozhasson önnökre. Magyarországnak több nevelésre, több műveltségre van szüksége, még pedig sokkal, nagyon sokkal többre. Jelen-

„KELET” TÁRCZÁJA.

Egy új a szellemidézők között.

Hittetlenségem dacára mindenkor előszeretettel kerestem fel a vallásos és politikai rajongók, vagy az ugynevezett extravagans eszmék hirdetőit. Nem tagadom, hogy minderre azon mephistotelesi gyönyör vezetett, hogy a szerencsétlen lelki betegeknek lélektani kísérleteket s észrevételeket tehessenek. Sokszor voltam meghatva e szerencsétlenek buzgó-sága s bensősége által, lehetetlen volt azonban, hogy a bíráló szemlélő szerepét csak egy pár percig is elfeledtem volna.

A szellemidézők társasága volt egyike a legutolsóknak, hova bejuthattam. Vallásos rajongók, visionariusok, magnetiseurök, sonambulisták már ekkor megszokott alakok voltak, szellemidézést még csak a bűvészek előadásán láthattam. Londonba jutottam végre s egyik nap a félreeső utcák kirakatait nézgetve egy könyvtáros boltra akadtam, melyben ki-zárólag Swendenborg iratait árulgatták. Ez úton csakhamar megismerkedtem a szellemidézőkkel, kezembe jutott elterjedt lapok a „Medium” csodás tartalmával s alig pár hét múlva egy tősgyökeres angol ismerőssémmel meglátogattam Burns termét is.

Két-két schillinget kellett lefizetnünk, hogy a rendkívüli előadásra részt vehessünk. Elegans folyósokon vezettek egy első emeleti s utcára nyíló

*) Mutatvány, a sajtó alatt levő „Résszét Album”-ból, szerkesztik: Hory Béla és Moldován Gergely.

leg önnök többet tudnak hogy sem megnyugodhassanak a régin. és nem tudnak eleget arra, hogy kö-pesek legyenek ez idő szerint az újat megalkotni. Olvasta-é, barátom, Bagehot Waltert „az angol alkotmányról”? Ha igen, nem rémlík-e olykor ön előtt is, mintha a Magyaroknak oly jó kormányfor-májok volna, hogy igen is jó nekik?”

Megjegyzés nélkül közöljük e eokat mondó so-rokat. Nézetünk szerint angol barátunk mond vala-mit, a mi méltó, hogy komolyan gondolkozzunk róla.

Kolozsvár, december 18.

Néhány éve, mióta önlábunkon járunk, független kormányval bírnak és a ki szétte-kinő az országban, ha nem köti be szemeit a pártfogottság, őszintén be kell esmerne: hogy mégis csak valóban haladtunk. Hazánk alvó vagy lebilincselte erői felszabadultak, életre éb-redtek; gőzmozdonyok sivatásaitól viszhangza-nak mindenfelé a völgyek; gyárak füstfellege száll fel nagyobb városaink felett; a művelt-ség lakot nyert száz meg száz helyen, tudom-ányos intézetek emelkedtek, tanítók képeztet-nek, iskolák épülnek irtva a gyomot, a sok helyütt, évezredes butaságot, kereskedelem, mű-veltség életet nyert honunkban, az első, hogy anyagi boldogságot szerezzen s a második szel-lemi élvezet s hogy mindkettő biztosítsa a hala-dást, nemzetünk örök életét. És mindezek öre-ként néhány év alatta semmiségből egy hadsereg kelt ki: a honvédség.

És midőn ezeket megtettük, tehettük vol-na másként, mint pénzerőnk megfeszítésével? Hisz üres kincstárból, egy fejletlen, egy kisaj-tolt ország pénzével vetettük meg egy ország haladásának alapját és nem egy haladásban le-vő ország edzett erejével a fejlődés tovább folytatását. Mi voltunk 5 év előtt? Se független kormányunk, se haderőnk, se hitelünk, se vas-utunk, kereskedelmünk, Fenn kormányunk volt a romlott önkény, mely a sir szélére vitt, alant pedig mindennapi kenyerünk volt a nyomor, mely anyagi erőnket emészttette fel.

És most visszanyerte birtokait a gazda, tiszta búzát vetett el földébe, országzerte ki-kelt a jó mag, mindenfelé zöldelőn virul a zsen-ge vetés s bő termést, jó időket ígér a gazdá-nak; s mégis vannak, kik kétségbeesnek, mert a szorgalmas gazda magtára jelenleg rossz kar-ban áll. Lehet-e másként, ha elvetette magját? vagy talán jobb lesz, ha nem vet? Sirjon-e a gazda, mivel nincs mit adjon gyermekeinek éppen most enni s a sütetre kölesön kéri a bú-

diszes terembe, hol már többen várták az előadás kezdetét. E teremben nem volt semmi, a mi figyel-met érdemelne. Csinos butorzat, diszes könyvszek-rény, zongora, egy pár tájkép és szobor. Engem egye-dül egy arczkép érdekelt, egy hírneves amerikai mediumé, kinek magasán csucosodó nagy agycsont-laj kiálló homloka s hideg nagy szeme phreneologiai tanulmányaim alapján első tekintetre egy valódi hi-vőt tüntettek fel. A többi arczkép körülte közönsé-ges yankee vonásokat árult el, hogy szinte csodál-koznak kellett felelte, hogy ezek ily társaságba ke-rültek.

Feltételezem az olvasókról, hogy mindannyian csak oly jól tudják, mint én — de Németországban szerzett „alapos” hajlamaimnál fogva még is csak elmondom, hogy ezen medium tulajdonképpen azon kiválasztott szent, a kivel a tulvilági szellemek mál-tóztatnak közvetlenül discursálni s a kik hivatva van-nak, hogy e jó lelkeket ott is lássák, a hol a mi szegény hitetlen föld fia semmit sem látunk.

Egy ily medium — szükséges-e mondanom, hogy a gyönyökebb és hiszékenyebb nemből — ve-zetett bennünket egy kerek asztal köré, a hol el-kezdett nekünk fecsegni salonmászíg a legújabb iro-dalmi és színészeti újdonságról, elmondta vagy tiszter az angoloknál mellőzhetlen „beautiful day”-t, sőt még előzelditől egy csodát is mutatott be, mely a „szellem munkája” volt. A szellem ugyanis egy alkalommal megparancsolta neki, hogy papírból ké-szítsen ilyen és ilyen nagyságú hangcsövet — s ime ő elfeledvén annak keskenyebb végén kellő nyílást bagyni, reggelre arra ébred fel, hogy a szellem egy ily nyílást harapott le, éppen olyat, minő egy embe-ri alakhoz illik. Mi hűségesen kifejeztük csodálko-zásunkat a rendkívüli eset felett, mire a tisztes me-

zát? Hiszen hitele van s csak jó időkre van szüksége, hogy dúsán megtöltse magtárait.

Ugy mondják pénzügyi helyzetünk komoly, s erre aggodalmas arczot vág a jobboldal; a gazda, s kárörvendve szidja rossz felesége: a bal. A házi békesség folyton zavart; a gazda túri a keserű szemrehányásokat, pedig ketten fektették a földbe a termő tökét; igaz, annyi különbséggel, hogy tulajdonképpen a gazda ke-zelte azt; s most a jelen oly mélyen hat mind-kettőre, hogy mindketten elfeledik a jövőt; az egyik, mert ő szeretne gazda lenni a háznál, a másik, mert mindennapra gondoskodnia kell a megevo kenyérről.

Mindkettő aggodalma jogosulatlan. A bal-oldal előtt nyíltan állanak a pénzügyi kezelé-sek. A nagy vétket, mit keres, a hűtlen keze-lést, kormányunkra rá nem bizonyíthatja, mi-vel csak a valót lehet bizonyítani; kormányunk arra és annyit költött, mennyit az országgyűlés megszavazott, ezt pedig egyébbel nem válolhat ni, — hogy fennebbi példákra hivatkozzunk — mint sokat vetett el; de tagadhatja-e a bal-oldal, hogy a vetést nem fogja aratás követni s nem válolhatná-e ő is a jobboldalt, ha a parlagon heverő termő talajba nem vetett vol-na azért, hogy magtára egy időre nehegy szük-séget szenvedjen? A baloldal szemrehányása, bizonyára maga is érzi, hogy jogosulatlan, a a jobboldalt pedig nem szabad hogy megdöb-bentse saját munkája, mint a hogy hisszük, hogy nem is ijed meg tőle. Szükség, tagad-hatatlan, hogy van, de lelkiismeretében, az ed-dig kivivott eredményben, megnyugvást sze-rezhet magának az országgyűlés többsége, hogy felettébb nagyobb most és lesz a jövő nyere-sége, mint a mekkora most a hiány. Pártunk-ban a lankadatlan erély, a nemes önbizalom bizonyára megnyitja forrását, melyből a jelen szükségéi fedeztessenek; hogy mit mond rá a baloldal, másodjelentőségű, a többséget ez ne zavarja hazafias törekvésében.

— Szende Béla urnak honvédelmi ministe-ré való kinevezetése megtörtént, habár a hivatalos lap a kinevezést ma még nem hozta. Szende ur leg-közelebb teszi le az esküt ő Felsége kezébe s e cél-ból bihetőleg Bécsbe fog utazni. A hivatalos lap a kine-vezetést legközelebb fogja közölni.

— A baloldali körből azt közli a „P. L.”, hogy Tisza és Ghyecz a clubb tanácskozmányán a pénzügyi felhatalmazás megszavazása mellett nyilat-koztak; a párt többsége azonban ellenük volt s ök engedtek a többségnek. Ez a körülmény okozta, hogy

dium — bocsanatot kérek, hogy nem vol valami szép, sőt arca kifejezéstelen matronaszerű volt (pa-rasztok kefeképpének is mondanák) — ezen tisztes aszszonság tehát nem késett kinyilvánítani, hogy bizony ez még igen jelentéktelen csoda, a mire a vele szemközt álló tudor — nem tudom, vajon a szellemidézés tudora-e? — hideg arczczal, de mély tudományos kifejezéssel „igen”-t bólintott.

Égtünk a kíváncsiságtól, a mi azonban engem nem gátolt meg, hogy a társaságban körül ne tekin-sek. Mind csupa hívó arcz s itt-ott egy pár nő né-mileg remegve. A véletlen éppen a legszebbet, egy gyermekded, de azért már is méltóságos arczu le-ánykát juttatott mellém s én megragadtam az al-kalmat, hogy birtosítsam őt, miszerint mellettem, kit hitetlen kalvinistának keresztelték s azután még hitelenebb lett, nincs mit vélni a szelemekről. Ezen ajánlkózás azonban igen ügyetlenül volt alkalmazva. A kis leány félig megborzadva, félig szánakozólag tekintett rám — de azért mégis csak kíváncsi lett megtudakolni: hogy vajlon hát miért nem hiszek a szelemekbe, midőn a vallásnak egyik alapköve a feltámadás hite.

A játék — akartam mondani az előadás — vagy is inkább a kegyes szellemidézés megkezdődött. Egy kissé furessa hatással bir ugyan az a „Let us begin” (kezdjük meg) felszólítás a legelőnkebb vi-lági társalgás után, de még sajátságosabb lett, midőn kioltották a gázvilágokat s a teljes sötétben a me-dium s a tudós tanár elmondása után elrebegett a „Mi atyánk”-ot. Kis szomszédom szintén utána mon-dta a szent igéket s én siettem megfigyelnia különbö-ző hanglajtekékből az áhitat s a rettegés fokozatait. Meglepetve voltam. Magam s angol ismerőssömen ki-

nem a pártvezérek szóltak a pénzügyi felhatalmazás kérdésében, hanem b. Simonyi Lajos.

Országgyűlés

Pest, december 16.

A mult ülés jegyzőkönyve fölolvastatván, ész-revétél nélkül hitelesítették.

El n ö k előterjeszti az országos levéltár ügyé-ban egybehívott enquete-nek a belügyminiszter ál-tal beadott jelentését.

A pénzügyi bizottsághoz utasítottatik.

B u d a Sándor benyújtja Kapnikbánya kérvé-nyét a kincstár által kiszolgáltatandó gabona illet-mény és az ugocsa megyei tankerületi tanács kérvé-nyét a néptanítók sorsának enyhítése tárgyában.

A kérvényi bizottsághoz utasítottatik.

Román Sándor interpellációt intéz a belügy-miniszterhez, hogy minő intézkedéseket tett az iránt, hogy a ragályos betegség, mely Magyarországon dul, az erdélyi részekre is ne csapjon át.

L á z á r Ádám az erdélyi vegyes szolgál-mányok megvárlása tárgyában intéz interpellációt a belügyminiszterhez.

Mindkét interpelláció kiadatik a belügyminisz-ternek.

M o l n á r Antal benyújtja a kérvényi bizott-ság 9. sorjegyének.

Ki fog nyomtatni s annak idejében napirendre tüzetni.

Megszavaztatik a ház december havi költség-vetése, s az elnök fölhatalmazatik annak folyóvá té-tele végett.

Harmadszor fölolvastatik az 1873-dik év első negyedében viselendő közterhekről és fedezendő költségekről szóló törvényjavaslat, mely a főrendekhez küldetik át.

Következett a kölcsonról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

S z é l l Kálmán a központi bizottság nevében ajánlja a törvényjavaslat elfogadását. A korábbi költségvetések hiányai folytán 41 millió forintnyi szük-séglet maradt fedezetlen. A felveendő kölcson legna-gyobb részében a mult e hiányának fedezésére, ki-sebb részében pedig az 1873-diki év rendkívüli de-ficitének fedezésére van rendelve. A mi a kölcson föltételeit illeti, azok a 71-ben kötött kölcsonnével azonosak, s így nem lát okot arra, hogy tekintve a jelenlegi pénzügyi helyzetet, ezen kölcson a ház kedvezőtlennek tekintse. Ajánlja elfogadását, mert a nélkül a pénzügyi kormányzat akadálytalanul nem folytatható. (Helyeslés jöbbsfél.)

M ó r i c z Pál a lehető legrosszabb politikának tartja azt, midőn az állam végkép elidegeníti az ál-lamvagyonot. Ez által megfosztja magát oly rend-elkezési alaptól, melyre pl. Thiers elhunytá folytán

vül aigvott egy pár, ki ez igéket utánok ne mon-dotta volna s mind kegyesen s áhítatosan.

Ismét egy pár percnyi szünet s azután mind-inkább élénkebb társalgás. Egyszerre határozatlan kékes világ kezd terjedni a teremben, ntánna saját-ságos jó illatu bűz — s pár perc alatt látatlan alak dörgő hangon szólal meg az asztal közepén „Good evening” (jó estét!) A hang igen is kelle-metlen s a jó kíváncsi nem éppen szellemies lőn. Kis szomszédom ijedten karta meg kezemet. A medium azonban csakhamar diskursusba eredt az ismét telje-sen sötét teremben ide-oda koválygó szellemmel. Társalgások tárgya igen köznapí volt. A szellemek gyorsan változtak egymásután: férfi, nő, s gyerme-kek, különböző hanggal, különböző kedélyindulattal. A medium mindeniket jól ismerte, nevékon szőllitot-ta — s hallatlan tiszteletlenség! — egytől egyig te-geste is. A szellemek jó kedvűek lettek, itt-ott csin-talanok is. Nem egyszer tépték meg a hajukat, fűtöt-ték meg a kegyesek kezét. Csodás dolgokról azon-ban egyáltalában nem akartak beszélni, inkább csak holmi trivialis élezekeket szedtek elő.

En is elkezdtem velők beszélni magyarul. Hal-latlan bámulás! A szellem tiltakozik, hogy ő csak angol szellem. Szőlék hozzá francziául, németül, ola-szul, latinul — elővettem még a kis görög báber s spanyol tudományomat is: mindhiába; a szellem csak angolul akart beszélni. Na hát beszéljünk án-golul!

Csakhamar confidensen lettünk egymással s én elregeletem neki, hogy Olaszországba szándékozom utazni s elkezdtem tőle is egyet mást kérdezgetni.

„Ugyan kérlek, mond meg nekem, hány angol van jelenleg az égen?”

támadható európai cenflagráció esetében szükség lehetne. Különben nem helyesli azt sem, hogy a kölcsön most szavaztatik meg, miután az praesudikál a budget megállapításának. Elvárta volna, hogy az új kormány kijelentse, miszerint nem fogja követni az előbbi politikát, mely az országot a fizetésképtelenség határáig juttatta.

Szólv megjövendölte ezen állapotot s hogy ezt bizonyítsa, a mult országgyűlésen álmondott beszédeiből idéz néhány passust. Hibáztatja a pénzügyminiszter politikáját s ennek illusztrációjára felhossa, hogy a bankkredít akkor akarja megoldani, midőn az állam utolsó fillérjét is kiadta. — Különben elfogadja a törvényjavaslatot.

Kerkápoly Károly pénzügyminiszter: T. ház! Az előttem szólott képviselő urtól hallottakra kötelességemnek tartom haladéktalanul néhány észrevételt tenni. Nem tehetek róla, de én a fenforgó kérdést e kölcsön megkötésének ügyét — a magam részéről a lehető legegyszerűbb kérdésnek tartom. Három esztendőn át: 1870, 1871 és 1872-ben mindig igen nagy deficitet jelent meg a t. ház előtt az előirányzat; nem csak megjelent, de azzal is lön elintézve. A póthitelek is beszámítva s hogy kerek számban beszéljek, 1870-ben 22 millió, 1871-ben 20 millió, 1872-ben vagy 27 millió volt az a szükséglet, a minek a rendes és rendkívüli bevételeken túl is eszközözlendő fedezéséről gondoskodni a törvényhozás szükségesnek látta.

Folyt. köv.)

A képv. ház pénzügyi bizottságának jelentése.

(Folytatás.)

az előirányzott összes kiadásokból fedezendő a közös adóvállalásból.	Az ingó államháztartáson kívüli kiadásokból.	Vasuti kölcsönből.	Sorsolási „A” gombori „A” 30 millió	Ezek nélkül a költségvetésben megállapított hiány volt:	A hiány tehát így állt volna lenné:
1868-ban	8,008,800	1,843,206	16,530,000	22,461,100	22,461,100
1869-ben	1,843,206	3,512,705	22,229,000	19,214,730	19,214,730
1870-ben	3,512,705	3,512,705	1,000,000	22,243,020	22,243,020
1871-ben	3,512,705	3,512,705	5,550,000	20,500,302	20,500,302
1872-ben	3,512,705	3,512,705	15,509,166	25,900,671	25,900,671
1873-ban	2,500,000	2,500,000	5,031,000	46,707,148	46,707,148
Összesen:	24,608,800	24,072,206	27,640,705	24,545,270	24,545,270

A szellem tiltakozott: ő neki ilyesmiről nincs hiteles tudomása.

„Nos, édes barátom — mondám, mint az olvasó láthatja, confidens hangon, — te még azt sem tudod, a mit minden kegyes orthodox pap igen jól tud, s a mit már hajdan a középkorban Nagy Albert oly tudományosan megírt. Hogyan lehet az?”

A szellem szomorn hangon felelt: „Mi nem lakunk az égben, csak az ég és föld között.”

E felelet ellen nem lehet semmit se felhoznom. Különben is már kezdtem érteni okát.

Más szellem jelent meg, kis dévaj ugrifüles természetű. Angol ismerősöm szóba eredt vele. O nem volt oly annyira kíváncsi a theologia szörszálhasogatások iránt, de szeretett volna mégis valamit hallani a szellemek mindenhatóságáról s megkérdezte őt: vajjon tudja-e az ő nevét. A szellem mosolyogva — már tudniillik csak is mosolygós negélyes hangon — felelt: „Hogy ne? hisz fejed felett látom lángbetűkkel írva, (kis szomszédom megmozdult, talán azért, hogy a lángbetűket ő is olvassa) de idegen név s nem tudom elolvasni.”

Az én ismerősöm váltig tiltakozott ezen feltétele ellen, hisz ő telivér angol. A kis szellem szeme közé nevetet s megmondá, hogy olasz. Talán meg-sugta neki régebben mutatkozó társa, hogy én Olasz-honba megyek s szomszédom velem jött be.

A kis leány csak halgatott. Mellette azonban egy középkorú nő kíváncsian kérdezte a szellemtől: hány gyermekem van? A szellem játszósa felelt: Főlszer annyi, mint két annyi. „Kitűnő remek élez, derék gyerek vagy Master Pierre” lármázott az élénk medium s még a hangja tónus is sietett közölni.

Ezen alapon tehát a következő különbséget tünteti ezen összehasonlítás elő:

az 1873. évi hiány

az 1868. évben mutatkozó hiány ellenében nagyobb
+ 24,245,848 —
az 1869. év mut. hiány el. nagy. + 7,420,203 —
„ 1870. „ „ „ „ „ — 3,176,577 —
„ 1871 „ „ „ „ „ — 3,368,916 —
„ 1872 „ „ „ „ „ — 23,504,753 —

Hogy az 1873. évi költségvetés emelkedéseinek főalkotórészét megítélni lehessen a költségvetés fejezetei között mutatkozó főkülönbségek elsorolása szolgáljon e részben tájékoztató:

Rendes kiadások az 1872. éviékel szemben a pénzügyi bizottság által javaslatba hozott összegeket véve föl és így a bizottság által eszközölt 1.864.247 frt, törlést már leszámítva összesen

1873. 197.703,095

1872. 179.016,327*)

emelkedtek 18.686,723 frttal

és pedig:

Királyi udvartartás . . + 1.000,000 frttal.
Kabineti iroda . . + 10,821 „
Közösügyi kiadások . . + 1.832,040 „
Központi nyugdíjak . . — 10,700 „
Nyugdíjak + 69,255 „
Államadóssági járulékok . . — 1.198,671 „
Földterhermentesítés . . + 572,554 „
Vasuti kölcsön . . + 4.567,464 „
30 millió kölcsön . . . + 17,140 „
Horvát beligazgatás . . + 270,000 „
Fiume + 3,910 „
Felső személye — 1,530 „
Horvát miniszter + 1,300 „
Belügyminiszter + 49,510 „
Pénzügyminiszter + 2,991,268 „
Közlekedésmíniszter . . . + 31,238 „
Kereskedelmi miniszter . . + 604,584 „
Közüktatásügyi miniszter . + 864,476 „
Honvédelmi miniszter . . — 1,705 „
Igazságügyi miniszter . . + 1.260,908 „

Összesen 12,829,562 frttal.

ezenkívül a pénzügyi bizottság áthozott rendkívüli és a hitelműveleti kiadásokból a földterhermentesítési alap kiadásain kívül 5.857,161 frtot és pedig kölcsönöknél vasutival a függő adóssággal együtt 1. m. 135,880, belügynél 492,110 — pénzügynél 823,611 — közlekedésnél 3.007,560 — közoktatásnál 398000 mi által ezen négy tárcaának többlete a rendes kiadásoknál megszaporodása — ugyanannyival apadván meg viszont a rendkívüli kiadások — rendes kiadásoknál így állván valóban 1873-ra: belügyminiszter + 442,600, igazságügyi miniszter + 3,814,899, közmunkaminiszter + 3,038,748. Vallás és közoktatásügyi miniszter + 4,262,476 — összesen tehát 18.681,723 frtot tesz a rendes kiadások emelkedése és az 5.877,161 frtnak a rendkívüliek közül a rendesek közé áthelyezése nélkül, tehát ugyanazon alapon, mely a mult évi előirányzat nyugodott az emelkedés a rendes kiadásoknál 12.829,562 frt. A kiadások emelkedése mellett a bevételek következő arányban emelkednek.

A pénzügyi bizottság által tett áthelyezésekkel és változtatásokkal és 1872-re a földterhermentesítési járuléknak felvétele mellett 1873-ra; 191 m. 342670, — 1872-re 174,087,466. 1873-ra a rendes bevételek 17,255,204 frttal, emelkedések ebben — az adóhátalékok 2,500,000 frttal, a bérhátalékok 636,548 frttal — összesen 3136,548 frttal áthelyeztetvén a rendes bevételek közé azoknak emelkedése e nélkül 14.118,656 frtot tesz.

*) A póthitelek nélkül és a földterhermentesítési járulékokkal együtt.

Kezdem unni a mulatságot. Azonban egy életet még is megengedtem magamnak. Az emlékezet tubust az asztalról elvettem s az asztalt megmozdítva aládobtam. Lön zsiab és élénkség. A medium szeliden pirongatá a szellemet, hogy ne bántsa az asztalt, de a szellem csak hallgatott. Nem szereti a pirongatást, eltűnt. A medium, ki igen közel állt hozzám, megkérdezte sugva a tanártól, hova lett a tubus? Ismét fecsegték, nevettek s pár percznyi lármá után csakugyan megjelent a szellem, illetőleg már egy más, egy busongó nő.

Ismét jöttek és mentek. Másfél órai mulatság után azonban vége lett a setétségnek s ismét szabadon lélegzeltünk. Kíváncsian néztem a kis leányra. Areza halovány volt.

„Nos! hát jól mulatott? nem félt?”

„Oh! mily bámulatos! mily csodás!!!”

„S kegyed hiszi mindezt? Hát nem vette észre, hogy a „tubus”-ban voltak csak a szellemek?”

„A hangcsöben? Lehetetlen!”

Csodálkozva néztem körül. A legtöbb arc hívó s megható volt. Szegény buta nép. S így terjednek e hit apostolai. Boszankodva és sajnálkozva távoztam el.

S csak ennyi az egész? — kérde nyájas olvasó. Bizony csak ennyi. Ezuttal várakozásod megsért. Örvendőzzél különben, hogy e bohóság olvasásért legalább belépti-díjat nem követelek, mint azt e sorok olvasójával tették.

György Aladár.

Rendkívüli kiadások

1872 előirányzat szerint 70.249,891

1873 pénzügyi bizottság 42,195,555

A rendkívüli szükséglet az előirányzat:

szerint tehát 8,190,675
A pénzügyi bizottság szerint 27.354,336
A különbségek az 1872 évi és 1873 évi rendkívüli költségek között keresendő:

A bizottság javaslatai alapján:

Közösügyi kiadások — 808,610 frt.
Vasuti kölcsön + 546,480 „
30 millió + 5,585 „
Felső személye körüli miniszter + 5,275 „
Belügyminiszter — 201,749 „
Pénzügy „ + 1,520,366 „
Közlek. „ — 202,74100 „
Kereskedelmi m. — 597,324 „
Közoktatásügyi m. + 3,784 „
Igazságügyi m. + 346,549 „
Honvédelmi m. + 207,458 „
Határörviekéi polgárosítás foly-
tán szükséges átmeneti kiadások — 1.607,500 „

Összesen 20,853,786 frt,

Ezenkívül áthelyeztetett a rendesek

közé 5,641,535 „
A hitelműveletek kiadásai közé 905,015 „
Ezenkívül viszont a rendkívüliek
közé 46,000 „
Együtt, 27,354,326 frt.

(Foly. köv.)

Bessenyei ünnepély.

Pest, decz. 15.

A magyar tudományos akadémia a magyar nemzeti irodalom újjászületésének századik évfordulója alkalmából saját dísztermében ünnepélyes közgyűlést rendezett.

E célra a terem külön földszittetett; a korlát alál az akademikusok számára elzárt esplanadeon földi növényekből csinos háttér alakítottatott; melynek közepén Bessenyei, jobb részén Széchenyi és bal részén Kazinczy mellszobrai emelkedtek ki a zöld lombokból.

Már jóval 11 óra előtt megtelt a karzat és a terem igen válogatott közönséggel, a karzatot csaknem kizárólag hölgyek foglalták el.

Az esplanade-on a pesti magyar tudományegyetem rectora és dékánjai a díszben megjelent egyetemi kari szolgálkával és Pest városa küldöttségével foglaltak helyet; ott láttuk a szép számmal begyűjtött akademikusok között Trefort és Pauler minisztereket, Haynald érseket, Ipolyi és Horváth Mihály püspököket, Károlyi György grófot, Majláth György országbíró, Cziráky János grófot, több országgyűlési képviselőt stb.

Pontban 11 órakor Lónyay Menyhért gróf akadémiai elnök a következő beszéddel nyitotta meg az ünnepélyes közgyűlést:

Egy század nevezetes korszak a népek életében. A történelem tanúsága szerint egy század elforgása alatt gyenge de életképes népek hatalmasokká lettek, a tehetetlenek, melyek a kor jogosult viszonyaihoz alkalmazkodni nem tudtak, elenyésztek.

Boldog nemzet, mely bir bölcsességgel és előrelátással, idejében felfogni a kor irányát és uralkodó eszméit, mely versenyre kel a haladó népekkel és kész megküzdeni minden nehézséggel, mely fennmaradását kétségessé teszi.

A 18 ik század egyik uralkodó eszméje volt kétségben kívül a nemzeti érzület felébresztése, mely abban nyilvánkozott, hogy a nemzetnek a tudományos műveltség terjesztése mellett saját nyelvök és irodalmok művelése által önálló egyéniségeket törekedtek érvényre emelni. Később bár, de nemzetünk is hasonló czél után törekedett.

A ki öntudattal ily nagy bordonjára állt tűzött ki magának, helyesen cselekszik, ha fáradsalmas munkája föl, amán szentel egy két pillanatot a multnak, hogy visszatekintsen a meghaladott küzdelmekre, a legyőzött nehézségekre és elhárított akadályokra, — hogy számba vegye munkája eredményét, a tévedéseket és mulasztásokat, melyeket elkövetett, a kedvező alkalmat, melyet fel nem használt, hogy ezekből okulva új erőt merítsen és ösztönt nyerjen folytatni a megkezdett utat, mely kitűzött czéljából fogja vezetni.

Nekünk is az feladatunk ez órában, hogy a multnak szenteljünk egy pár pillanatot. A tudományos akadémia most hozza meg a kegyelet és bála adóját azok irányában, kik a magyar nyelv, irodalom és tudományosság fejlesztésének csendes de eredményes művét most egy század előtt megkezdték s ez által alapját tették le a magyar irodalom újabb s örömmel mondhatjuk: virágzó korszakának.

Ha visszatekintünk nemzetünk ezredés történetére, azon sor szenvedésekre és csapásokra, melyek érték, meg kell győződünk, hogy valóban az isteni gondviselés védelme kellett ahhoz, hogy azon maroknyi vitéz nép, mely e hont ezer év előtt elfoglalta, képes volt megőrizni saját nyelvét és államirását, míg annyi erősebb, számosabb, a népvándorlás korszakában Európába jött nép a nagy harcok zivatara közt elenyészett, más nemzetekbe olvadt s immár nevék is csak a történetbuvárok előtt ismeretes.

A mult század kezdetén nemzeti létünk ismét nagy veszélyben forgott. A két századig folyt véres és emészto harc alatt nemzetünkön törtek meg a keresztényiség és civilisatio ellen vidult török hódítás pusztító hullámai; az átélte belviszály után következett a kimerültség korszaka, midőn hazánk legjobbjai előtt is kétséges volt: fog-e a nemzet lassan-lassan új életre erőt nyerni és megújult tevékenységre ébredni?

A mély apathiából, melybe a szathmári béke után süllyedt volt, a harc terén új életre ébredt a nemzet s ismét tanusítá ősi hűségét s a monarchicus eszmékhez való kegyeletet ragaszkodást, midőn a szeretett koronás királyné, Mária Theresia, trónja védelmére hívta fel a nemzetet, melyre koszorús költők, Berzsenyi ekkép emlékezik:

„Hat nagy királyok fegyvere omla rád.

Tüzláng borította Ausztria tájait.

S nem volt, ki terhed Herculeként

Tartsa, s egész birodalmad ingott.”

Elmult az évekig tartott harc, a nemzet meghozta vérben és vagyonban az önkéntes áldozatot; de az ezután bekövetkezett béke korszakában vajmi keveset tett saját nemzetiségi érdekében a békés munkásság fejlesztésére. A magyar birodalom addig nem ismert alacsony fokra szállott. Az ország főrendei, sőt lehet mondani, az ország egész nyugati részén a műveltebb körök, elfeledék az anyanyelvet; a francia és német nyelv divatozott, s a francia irodalom művei szolgálták olvasmányul. A hanyatlást leginkább bizonyítja a körülmény, hogy azon korszak legkitűnőbb magyar költői: egy Amade, egy Faludy művei csak írásban forogtak közléken. A hanyatlás korának legbecsesb terményei: e két költő lyrai művei is, csak később, az új korszak kezdetén, 1786-ban jutottak sajtó alá. Csak a királyhágnál tul hangzott a műveltebb körökben a magyar nyelv; egy francia utelírás szerint a Tisza vidékén is törték a német nyelvet és a latin nevelés folytán a közhelyekről száműzve volt a magyar nyelv. A társas körökben is latinul beszéltek gyakran a nők is, hogy művelteknek lássanak.

A mult század közepén élt őseink nagy mulasztást követtek el, midőn nem használták fel a kedvező alkalmat a magyar nyelv uralomra emelésére. Pedig ez akkor könnyű lett volna, mert Mária Terézia kormányozta az országot, ki, ha a magyarokban nemzeti nyelv terjesztésére valódi törekvés mutatkozott, azt, hatalmával és erkölcsi súlyával előmozdította volna.

Általánosan elterjedt balnézet az, hogy Mária Terézia befolyásának tulajdonítható a magyar nyelv és nemzetiség elhanyagolása.

Akademiánk tisztelt veteránja, Toldy Ferencz jellemzőleg festette Mária Terésziáról mondott emlékeztetésében a királyné igaz szeretetét a magyar nemzetre iránt, mit leginkább jellemznek az utóbbi időben közzétett bizalmas magánlevelei, melyeket uralkodása alatt írt. Toldy idézi Mária Terésziának Albert herceghez írt sorait, melyekben mondá: „Én jó magyar asszony vagyok; az én szívem telve van hálával ezen nemzet iránt.” Jellemzők halálos ágyán Eszterházy kancellárhoz intézett szavai is: „Mondja meg a nemzetnek, hogy hálával emlékezem mag róla utolsó perczemig.” Azon bölcs uralkodó, ki így gondolkodott, bizonyára megtesz mindent a magyar nemzetiség érdekében, ha felébredt volna már a nemzetben a saját nyelve és irodalma iránti buzgalom. Akkor főbbjeink beérték azzal, hogy az imádozt uralkodónak fényes udvarához seregjeljenek, és ott az idegen miveltséget elsajátítva, elfeledék a legdrágább nemzeti kincsét: az anyanyelvet.

Hol állanánk most nemzetiségi tekintetben, ha a mult század közepén őseink felfogják a nemzetiség kifejtésének és megerősítésének s nyelvünk művelésének fontosságát s megkezdik valódi buzgalommal azon működést, mely a jelen századnak maradt feladatul.

Még volt ugyan a nemzet zömében, mint a következők mutatják, e forékonyság; de nem akadt államférfi, ki új életre ébresztette volna. Pedig mily könnyű lett volna, fokozott tevékenységre ösztönözni, ha ismert nagy befolyásos nevek kitűzők a zászlót, kijelöltek az irányt. Semmi sem tanusítja ezt jobban, mint hogy az ébredés és újjászületés korszakának megindítása elegendő volt néhány, minden tekintély nélkülű ifjú szövetekezése.

Mily nagy különbség a száz év előtti mult és a jelenkor között. Akkor egy szabolesmegyei ifjában ébredt fel az akarat, kiemelni a magyar nyelvet elsüllyedt állapotából, anélkül, hogy tán gyantott volna, mily nagy hivatás vár rá. Nem egyszer voltam a Bessenyei leányági örökösökre szállt szörény tornácza lakban szívesen látott vendég, hol örökösök kegyelettel mutaták Bessenyei születéshelyét.

Bessenyei csekély tudományos képzettséggel és társadalmi műveltséggel jelent meg a birodalmi fővárosban, s ott elszomorodva tapasztalván hazánk végtelen elmaradását, feltámadt hazafiúi és költői lelkében az erős akarat a magyar irodalom művelésére.

Maga körül gyűjti szerény társait, és zűk körben bár, hozzáfogtak a magyar nyelv és irodalom művelésének fáradságos és akkor fájdalom elismerésre nem méltatott munkájához.

Egy magyar tudományos akadémia felállításáról tervezgettek, s ime most a nemzet magán adá-

kozásából emelt márványpalotában sereglett egybe a hálás utókor, hogy a magyar irodalomnak Besse-nyei és társai által megindított újjászületése száza-dos évfordulóját megülje.

Egy század előtt a vallásos könyvek kivételével alig jelelt meg egy-egy nevezetesebb magyar könyv. A latin volt a közigazgatás, törvénykezés és tanácskozás nyelve, a társadalom a francia és német szót vette divatba s így anyanyelvünk inkább csak a szalmafülek alatt talált menedéket. Elhagyott mostoha gyermek volt nyelvünk akkor, mivel senki sem törődött. Elvesztette erejét, idegen szólamok s idegen szavak vétettek fel az elfelejtett jók és eredetiek helyett s az lehet mondani, hogy a magyar nyelv szelleme kihalófélben volt: szabása idegen lett s már a hanyatlás azon jelei mutatkoztak, melyek a bekövetkező enyészetet szakták megelőzni.

Egy századon át folytatott fáradságos munkásság és buzgóság kellett hozzá, hogy nyelvünk ismét visszanyerje ősi tekiütyét. Nyelvünk és irodalmunk fejlődésének története mutatja, mire képes a lelkes tevékenység.

Ha összehasonlítjuk az akkori nyelvet a mai-val, örömmel észleljük a nagy haladást: a régi nehézkes és szeszegény nyelv ma versenyez hajlékonyságban és gazdagságban a világ művelt nyelveivel.

Az eredeti régi szókából számos újak, őseink előtt ismeretlen szócsaládok fejlődtek.

Alkalmassá lón a nyelv a tudomány minden ágának művelésére s az elébb minden közhelyről származott nyelv visszanyerte megillető helyét a törvényhozás és közigazgatás terén s a közoktatásban is örvendtes és jövőnk iránt szép reményekre jogosító haladást tapasztalunk. Koronás királyunk magyar nyelven szól hű népéhez s századok után ismét édes anyanyelvünkre szól hozzánk inádot királynénk, (Éljen!) és olvassa és kegyesen pártolja irodalmunk terményeit. Méltó, hogy kövessék példáját a magyar hölgyek, kiknek legnemesebb hivatásuk az új nemzedékbe már a bölcsőtől kezdve a lángoló hazaszeretet mellett beoltani az anyanyelv iránt ragaszkodást s gyermekeiket már jókor arra oktatni, hogy ennél nincs drágább és feltettebb kincsünk, melynek érdekeit minden más érdek fölébe kell helyezniük, ha majdan a közpályára lépnek, szóval, élesíteni bennük a nemzetiség megerősítése és biztosítása iránti buzgalmat. Tanítsák meg jókor fiaikat és leányaikat, hogy nincs oly nagy veszteség, melyet idővel pótolni s visszaszerezni ne lehetne, — hogy a kedvezőtlen sors vagy önhibánk által netalán elvesztett jólétet, önállás, alkotmányosságot, sőt még a szabadságot is vissza lehet szerezni, csakis az elvesztett nemzetiséget pótolni nem lehet soha! Mit érne a legmagasabb szellemi műveltség és anyagi jólét, még maga a szabadság is, ha azon birodalom, melyet Szent István alapított s őseink anyai gondokkal s áldozattal fenntartottak, megőrizvén mindaddig a magyar korona épségét, a magyar államiságot, ha az különböző elemekre bomlanék, vagy — ha fenn is maradna — megszűnnék magyarnak lenni.

Jövőnk felett van-e ok aggodni, ép ma, midőn egy századra terjedő eredményteljes munkásság emlékéit jöttünk ünnepleni, — most, midőn a helyzet kedvező s hatalmunkban áll politikai nemzetiségünket fejleszteni és biztosítani?

En azt hiszem, ha valaha, ugy most szükséges teljes öntudata az elérendő célnak, midőn sorsunk jobbra változott; mert a történet tanúsága szerint, ha beállott a balszerencse, bekövetkezett az elnyomottság korszaka: nemzetünk tudott összetartó lenni; ilyenkor a legnemesebb erők szövöttek egy-irányú következetes munkásságra; ezen összetartás adott erőt és vezetett sikerhez; — de a történet tanúsítja azt is, hogy mihielyt elmúltak a nehéz és válságos idők, mihielyt a nemzetünk léte iránti aggodalmak elenyésztek: rendszeren feltámadt a tulbizakodás és pártoskodás szelleme, megszűnt az összes erők együttműködése, s a bekövetkezett egyenetlenség volt forrása a megújuló szenvedéseknek.

Ép azért ki mondhatja meg előre, mi van számunkra a sors könyvébe jegyezve? Igaz, gyakran a legszembetűnőbb igyekezet hiába küzd a végzet ellen: azonban azt hiszem, a jövő leginkább tőlünk függ.

Ha teljes öntudatával bírnak helyzetünknek, az elérendő céljuknak, ha nem feledjük, számban mily kevesen vagyunk, ha idővesztés nélkül, egyetértve s következetes munkásságban haladunk öntudatos céljaink felé, ha folyvást eszünkben tartjuk, hogy körülöttünk a számban bennünket sokszorososan túlhaladó népek mindinkább nagy államokká tömörülnek, s nagy de rövid ideig tartó hadjárat a népek s államok sorsa felett dönt, s hogy a mindinkább fejlődő közlekedési eszközök, s a civilizáció egyéb vívmányai folytán az egyes nemzetekre nézve nem létezik többé elszigeteltség, mely a multban a gyengéknek védelmet szolgáltatott az erősek beoldozó hatása ellen, ha alkotmányos önállásunk biztosítása mellett nem gyöngíteni, de megszilárdítani igyekezzünk azon állami kapcsolat, mely a lehető megtámadások, beolvászási és szétarabolási vágyak ellen megvédi; ha a százéves irodalmi munkásság fényes sikere kitartó tevékenységre buzbit más tereken is, s igyekezzünk már most magunkévá tenni az európai műveltség egyéb feltételeit is; ha lankadatlan buzgalommal iparkodunk a tudományok önálló művelésén, következetes és fokozott munkát fejtünk

ki a gyakorlati élet minden ágaiban is, hogy hazánkban is, hogy hazánkban ne legyen munkátér, ahol a magyart meg ne illesse az általános versenyben az elsőbbség, és ezen munkában utánunk indul az új nemzedék, s nemzedékről nemzedékre folytatjuk ez iránt, buzgalommal és lelkesedéssel -helyezzük a haza javát s a nemzetiség érdekeit minden más érdek fölé: akkor nem kételkedem, hogy nemzetiségünk fenn fog állani s a magyar állam valóban magyar lesz és ha majd száz év múlva az utókor, megemlékezve azokról, kik a nemzet fenmaradásáért s megerősítéséért küzdöttek és fáradtak, midőn megülendi a magyar nyelv és irodalom újabb fejlődésének következő százados évfordulóját, rólunk is hálásan fog megemlékezni, és egy boldogabb Kőlcsey nem többé a kétségbeesett, hanem az örvendő meggyőződés hangján fog felkiáltani:

Neked élnek kell, oh hon
S örökre mint tavasz virulnod!

E megéljenzett előki beszéd után Toldy Ferencz olvasta föl beszédét a „magyar irodalom újjászülése fölött (1772—1882)“

Ezután Szász Károly ez alkalomra készült ódáját szavalta el, mely tegnapelőtti lapunk tárczájában olvasható.

Lónyai Menyhért gróf az akademia nevében köszönetet mondván az egybegyűlt közönségnek, az ünnepélyes közgyűlést bezárta.

A szász nemzeti egyetem ülései.

N.-Szeben, decz. 14.

Elnök Conrad Móríc az mai ülést déggeli 10 órakor megnyitja.

A közlebbt ülésjegyzőkönyve rövid észrevétel után elfogadjatik mely után az egyetem a napirendre tért.

Schoch trus a hivatal szolgáknak a drágasági pótlékok engedélyezéséről szóló kérvényüket terjeszti elő.

A bizottság kérvényezőknék 15% drágasági pótlék engedélyezését indítványozza, mi vitatkozás nélkül el is fogadtattak.

A 15-ös bizottság előadójának ajánlatára a pénztár vizsgáló bizottság hivatalnokainak: Simon Ferencz pénztárnoknak és Zveier Adolf ellenörnek a pénztár mintaszertű kezeléséért, a szász egyetem elismerését fejezi ki. A bizottságnak a pénztári ellenörizetre vonatkozó egyéb indítványai szintén határozatokká emeltetnek.

Schachterus a 15-ös bizottság nevében a megyesi felsőbb, földművelődési iskolára eddig fordított költségek elszámolásáról s azzal kapcsolatban tervezetet mutat be az ezutáni számadás alakjára nézve.

A tárgyhöz szólnak: Macellariu Schaffend, Ráll, minekfolytán a bizottság indítványai, melyek leginkább gazdasági természetűek, az utasítási tervvel egyetemben elfogadtattak

Zaminer a 15-ös bizottság nevében javaslatba hozza hogy megyesi gazdasági iskola egyiktanszékre történt hiányos pályázatok miatt a pályázat újból kihirdetessék. Mi el is fogadtattak.

Vlad tudósítja az egyetemet Wenrich Vilmos ideiglenes egyetemi levéltárnok működésének eredményéről.

A bizottság javasolja, hogy a kiküldött nemzeti egyetem által tett rendelkezés, kellemes índomás vétessék, s az időszertit levéltárnok előmunká látkora fordított ideje már aug 1-ig ne a három évi alkalmazási idejére számíttassék be, hanem ez öthavi munkálkodásért neki külön jutalmazás engedélyeztessék s végre egy háromfagu bizottság küldessék ki a levéltári munkálatok megszervezésére, s arról az egyetemnek jeletés tétele végett.

Mindezen indítványok egyhangulag elfogadtattak.

A levéltári bizottság tagjaiul: dr. Amlacher dr. Theil és Vlad választattak meg.

Schoch trus az erdélyi természettudományi egylet kérvényét terjeszti elő, mely elnézést kér a számára 20 évre kama nélküli adott 2400 frtnyi kölcsön iránt.

A bizottság javasolja hogy az ne engedessék el, a visszafizelési határidő mindazonáltal még tíz évre terjesztessék ki.

Macellariu indítványozza, hogy a kérelem egyelőre utasíttassék el, a határidő meghosszabbítása pedig csak a fizetési határidő beálltával törjénék.

Szavazásnál a bizottság ajánlata elfogadtattak. Schoch trus N. Sink-Szék tisztégének kérvényét közli az ottani ipar iskola javadalmazásáról.

A kérvény ily alakban nem vétetett tekintetbe összefüggésben ezzel a delegált nemzeti egyetem oda utasított, hogy minden arra illetékes iskola között egyenlő arányban segélyt osszon ki.

Az ülés 12 óra után ért véget.

A legközelebbi ülés hétfőn, e hó 16-án fog tartatni.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Pesten decz. 18. 10 ó. — p. d. e.
Érkezett decz. 18. 11. ó. — p. d. e.

Szende Béla mint honvédelmi miniszter tegnap királyunk kezébe az esküt letette.

A képviselőház tegnap folytatta s befejezte a vitát a kölcsönről, javaslatot összes szavazattal a szélsőbal ellenében elfogadta.

A Deákpárt tegnapi értekezletén a pénzügyér indítványozta, hogy minden adónem, valamint a bankkérdés tárgyalására küión bizottság alakíttassék. Bankbizottág azonnal megválasztatott.

Királyunk holnap Budára viszszer.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, dec. 18. 1872.

— **Hadi szemle.** Ő felsége hir szerint legközelebb, ha az időjárás kedvező marad, a fővárosi helyőrség fölött szemlét fog tartani, hogy meggyőződést szerezzen a csapatok külseje s téli felszereléséről.

— **Somssich Pál** közéletünk egyik kitünősége, mint részvétell halljuk, még mindig gyöngéledik s a szobát őrizni kénytelen.

— **A m. kir.** igazságügyminiszter a nagyszabani kir. törvényszékhez bírósági végrehajtóvá Maniu Visancz végzett jogászt nevezte ki.

— **A „kolozsvári dalkör“** 1872 ik év december 26 án tartja a városi redout nagy termében ez évi negyedik rendes dalestélyét következők műsorozattal: 1. „Nyitány“ előadja a katonai zenekar. 2. „Mi füstölög“ népdal egyveleg, előadja a dalkör. 3. „Tenor solo“ előadja Scholaster J. mrkődő tag. 4. „Népdal egyveleg“, átirat Zimaytól, előadja a dalkör. 5. „Csendes éj“ Abtől, előadja a dalkör. 6. Nagy ária a „Zsidó hölgy“ című operából, előadja Körözi Lajos mrkődő tag. 7. „Szövetség dal“ Lachertől, előadja a dalkör. Pártoló tagok szabad családjegyet kapnak. Nem pártoló tagok részére belépti jegy ára: személyenként 1 frt o. é. Jegyeket váltani: deczember 22 től alelnök Bogdén István kereskedésében, s az estély napján este 6 órától a pénztárnál (a helyszínen).

— **Dr. Haller Károly** egyetemi tanár, s városi képviselőtölteti tagnak a városi képviselő közönség gyűlésében tett következő indítványát: „Tekintve azt, hogy az örvendtes haladás, melynek városunk minden tekintetben indult, azon reményre jogosít, hogy Kolozsvár egykor a nagy városok sorában méltó helyet foglaland el; tekintve továbbá azt, hogy a jelenkornak kötelessége arról gondoskodni, hogy városunk jövő fejlődésének legalább akadályai távolíttassanak el; tekintve végre azt, hogy városunk külső emelkedésének legfőbb akadályai, hogy területén csak a r s z á g o s érdekből lehet ingatlan vagyon kisajátításának helye, a v á r o s közérdekében pedig nem közegészségi, kereskedelmi, közlekedési, közrendőrségi annál kevésbé építészeti szempontból kisajátítás ez idő szerént nem eszközölhető, ennélfogva indítványozom: intéztessek felirat a képviselőházhoz s kormányhoz azon kéréssel, hogy az 1868: 56 t. cz.-ben Buda-Pest számára hozott kisajátítási törvény a szükséges módosítással általánosíttassék, és minden önálló törvényhatósággal bíró városra kiterjesztessék; egyszersmind szólíttassanak fel az önálló törvényhatósággal bíró városok a felirat pártolására“ a városi képviselő közönség folyó év deczember hó 13-án tartott gyűlésében egyhangulag elfogadta. — Ez alkalommal egyszersmint megjegyezzük, hogy a városi közhelyek hasznosítása érdekében is említett tanár ur. szólaft fel legelőször, s a képviselő-testülethez beadott, lapunkban közölt véleménye jelentés az ő buzgalmának szüleménye. Bárán elmondhatjuk, hogy kevés képviselő testületi tag fáradozott közlebbi időkben városunk érdekében annyit, mint a tanár ur. A sétatér szépitése, az ottani tő, kioszk, mind az ő kezdeményezése folytán jött létre. A torna-vivoda építését ő indítványozta, lankadatlan kitartással éveken át sürgette, s hogy most a Széchenyi téren készen áll az épület, nagy részben neki, Korbuly Bogdán és Tompa Jánosnak köszönhetjük. Most pedig — mint halljuk — legedesebb gondoljai közé sorozta, a czélba vett lövöldének mielőbbi felállítását. E részben való buzgó fáradozásaihoz is sikert kívánunk.

— **Fölhívjuk** olvasónk figyelmét Stein János könyvkereskedésének mai számunkhoz mellékelt könyvjegyzékére. Különösea a karácsonyi és újévi ajándékokra oly ignn alkalmas díszművek dus választékát tünteti föl e jegyzék s így kétszeres érdekel birhat minden irodalom-barát nézőre, mert itt jó alkalom kínálkozik, hogy aránylag csekély árért a legszebb s mivel emberhez leginkább méltó ajándékkal lephesse meg kedveseit a szeretet közelgő innapi alkalmából.

— **Az első tudori szigorlat** a kolozsvári kir. egyetemen már megtörtént Loncsár S. a Királyhágon tuli rézképből való fiatal ember, ki a jogtudományokat a bécsi, berlini s müncheni egyetemeken kitünőleg végezte, kasonló eredménnyel felelt az új egyetemen, mint legelső szigorló.

— **A kisegítő pénztár-egylet** a városház termében ma délután közgyűlés tart, három választmányi tag választása végett.

— **A volt hidkapu helyén**, épen az utban, holmi épülethez tartozó kövek hónapok óta hevernek.

Nyugodtan és hideg vérrrel vártuk, mikor fogja rendőrségünk azokat onnan elhordatni, azonban azt tapasztaltuk, hogy ebbeli várakozásunk akár itélet napjáig is eltarthat.

— **A M.-Vásárhelyt** megjelenő „Erdély“ című szépirodalmi heti közlőny szerkesztését új évtől kezdve Kereskes Sámuel veszi át.

A Rózsa Sándor-féle bünperben Balogh két évi börtönrre ítéltetett. Egy nazarenus vallásu tanu, mivel esküdni vonakodott, 10 ft. birságra ítéltetett.

— **„A kolos“** hírképen közli, hogy az orosz kormány el van határozva, jözöben a vasut építési engedélyeket csak azon feltétel alatt adni ki, ha az illető vállalkozók lekötetik megokat, a szükséges vasuti felszerelvényeknek Oroszországban készíttetésére.

— **Valláshü tábornok.** A „Rusky Invalid“ szerint az orosz egyház a mult év folyama alatt a már kereszttelt tábornokban 1097 lelket vesztett, kik szervezett tanárok propaganda folytán mindnyájan a muzulman vallásra visszatértek.

— **Fehérvári Antal** aradi színigazgató közelebből Pesten mulatott, s egy opera társulatot szervezett.

— **Az első Jeget** Bécsben pénteken látták.

— **A szász** nemzeti egyetem a municipalis képviselőre vonatkozólag kidolgozott javaslatot a dec, 16-iki ülésben az összes szász és magyar nemzetiségű képviselők egyhangulag elfogadták. A brasói képviselő módosítványa a 9. ponthoz, elvetetett. A románok különvéleményt jelentettek be.

— **A francia** nemzetgyűlés 6.451.030 frankot szavazott meg a szépművészetek, muzeumok, és könyvtárak segélyezésére.

— **b. Helne Gusztáv** híz szerint a Fremdenbaltt-ot egy banknak eladta 1.250.000 frtton.

— **A magyar-óvári** gazdasági tanintézetben mely 1818 óta áll fenn, az eddigi hiányzott magyar segélygyűlést e hó 2-án megalakították.

— **Tűzkronika.** A hosszú száraz ősznek, a többek közt, azon rossz oldala is van, hogy a más években, ilyen időzakban már nagyobbára megszűnő tűzvészek, most napirenden vannak. Az égések pár hó óta fájdalom oly általánossá és mindennapivá váltak, hogy a lapok feleslegesen tartják regisztrálni; nem is említve a gyakori szénaégéseket, hosszú névsora felsziki előttünk oly helyiségeknek, hol 50-ivel sőt százával égtek le a telkek. Egy utazó beszéli: hogy e hó elején Erdővidéken utazva át: egy éjjelen a láthatár 3 irányában észlelt napszerű éget Kiváló nagy égések voltak: Szt. Péteron hol 164, Magyarán 101, Sárkányon 34, Málnáson 64, Szt. Tamáson 94 épület égett porrá; nagy égések voltak még: Petőfalva, Parajd, Csegez, D. Kreutz, Radó stb. helyiségekben. Egyes, kisbbs, nagyobb tűzvészek fordultak elő: Egrez, Beszterce, Péterd, Középlak, Doboly, Köbölkut, Dorstadt, Olasztelek Buza, Sárd, Kövend B. O. Bnda, Szaploncza, Dendorf, Borberek, Bocsárd, Vászárhely, Weislan, Lunka Szopor, Szarazpatak, Kendermező, Gáncs Fehérvár, Keisd, Rajlezt Hóltővény, Budak, Dögmész, Szt. Márton, Nyires, stb. helyiségekben; sok helyt 20—30 s több gazda égett porrá.

— **Curiosum.** Egy new-yorki lap kiszámította, hogy a föld 125,000 mértföldnyi vasutvonalai egyenes vonalban felállítva, gőzmozdonyai 1000 mértföldnyi hosszúságot tennének ki, s árak összesen 2,640,000,000 dollárra menne.

A szerkesztő postája.

— **Barabás Károly**, tanító urnak, helyett. Nem a „Kelet“, hanem a kolozs-dobokamegyei néptanító egylete támada meg őnt, midőn köréből kirekesztette; a „Kelet“ csak constatálta a tényt, s a gyűlésben előadott indokokat. Ha tehát sérelmesnek találja őn az egylet indokait és határozatát: forduljon az ellen az egylet ellen, mely e vélt sérelmet önön elkövette, de ne adjon oktatást nekünk a szerkesztői kötelességekből, mert — levelének fogalmazásából és helyes (?) írásából ítélve, erre a kis iskolás gyermekekkel szemben sinez őnek elég készütsége.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nyilttér.)*

Jelzálog-kölcsön.

Alólt ipar- és kereskedelmi ügynői iroda tisztelettel jelenti, miszerint telekkönyvileg rendezett földbirtokokra **jelzálog-kölcsönt 500 frttól kezdve a legmagasabb összegig gyorsan eszközöl.**

17 1/2 év alatt 9 % törlesztéssel) ebből kamatra 5 % a többi törlesztésre esik.
22 " " 8 %
27 " " 7 1/2 %

Nagyobb kölcsönöknél különös előnyt nyújt. Bővebb értesítéssel levél által vagy személyes megtalálásra készséggel szolgál.

A hat. eng. általános

Ipar- és kereskedelmi ügynői iroda. Kolozsvárt, óvár, bátya- utca 239. sz. (Értekezhetni naponta d. u. 1-től 4 óráig.)

* E rovat alatt közöltékért csupán a sajtóhatóságírnyában vállal felelősséget szerk.

Hivatalos.

(477) (3—3)
Árverési hirdetmény.

A nagy-szebeni tkts. ev Presbiterium 1872. dec. 5-én kelt határozata következtében Bethlen-Szt.-Miklóson dec. 29-én és szükség esetén a következő napokon nyilvános eladása lesz a következő ott található tárgyaknak, és pedig:

- 1) Marhák nevezetesen igavonó ökrök, lóvak, tehének és bivalak, különféle bornyuk és szamarak.
- 2) Gabona készletek, nevezetesen búza, elegy-búza, árpa, törökbúza, zab, borsó és kender készletek.
- 3) Széna, sarju és szalma-készletek.

- 4) Szekerek és szántó eszközök.
- 5) Boros-hordók, 50—280 veder terménynek.

- 6) Idei termésti borok.
- 7) Mintegy 140 darab gazdagon megrakott méhkas.

- 8) Egy szeszgyár alkatrészei.
- 9) Asztalosok-, kerekese- és ácsoknak szükségeltető faanyagok.
- 10) Különböző más nem osztályozott tárgyak.

A kikiáltás innen történik oly feltétellel, hogy a vételár rögtön befizetendő, s a megvásárolt gabona és szal-készletek legtovább 1873 január 5-ig az igazgatótól átveendő, ellenesetben a felkiáltási árnak 20% mint az árverezés kezdetén letett bánatpénz elvesztettnek tekintetik.

N.-Szeben, dec. 7-én, 1872.

A b. Bruckenthal-féle alapítványi jószágok igazgatósága.

Nem hivatalos.

(452) (3—6)
Csúsz-, köszvény-, gyengülésben és idegbajokban szenvedőknek

ajánljuk Dr. Walker keleti vizét, mint egyetlen biztos gyógyszer. Fájdalom enyhítőleg, erősítőleg és csilapítólag hat. Alkalmazása külsőleg.

Egy üveg ára 1 fnt 20 kr.
Valódi minőségben kapható Kolozsvárt Binder Károly Szentháromságához címzett gyógyszerárán belmonostor utca a Redoute során.

Olcsó reggeli!

Bátor vagyok a n. érd. közönség, különösen a t. fiatalság figyelmébe ajánlani az alább következő mérsékelt árakat.

Friss bival-tejjel készült izletes tiszta kávé egy óra:

Egy nagy adag meleg fehér kávé egy kiffivel előre fizetve	4 fnt — kr.
" kis " " " " " " " " " " " "	3 " — "
" nagy " " bival-tej " " " " " " " "	3 " 40 "
" kis " " " " " " " " " " " "	2 " 40 "
Egy adag meleg tiszta fekete kávé . . . " " " " " " " "	3 " — "

Együttal kívánom tudatni, hogy a t. előfizetőket a kényelem kedvéért azon előnyben és kedvezményben részesítem, hogy egyszerre 30 jegyet szolgáltatván kezéhez, kávéját akkor költetheti el ezukrázatomban, a mikor óhajítja.

(473) (3—6) Mély tisztelettel:

Taufer János.

BÁNYAI SÁMUEL

a kecskeméti 1872-ik évi iparműkiállításán ezüst éremmel kitüntetett

kolozsvári szőcs-mester,

ajánlja a szőcs-mesterség köréhez tartozó, minden névvel nevezhető

(443) RUHA-RAKTÁRÁT. (6—16)

Elfogad akár magán, akár postai úton minden szőcs iparágbeli megrendeléseket, s azoknak a legpontosabb és legutányosabb árban kiszolgáltatásukat saját felelőssége elvállalásával igéri. Továbbá ajánlja kinttű Persiáner Bankban és Tűr süvegeit.

Lakása Kolozsvárt, bel-magyarutca 428 ház szám alatt.

Raktára ugyancsak bel-magyarutca Biasini-ház 442 sz. alatt.

Uj naptárak 1873-ra

STEIN JÁNOS könyvkereskedésébe Kolozsvárt most érkeztek s kaphatók:

Az Athenaeum

(ezelőtt Emich Gusztáv)

Nagy Képes Naptára

1873-dik évre.

A legszebb, legjobb és legolcsóbb kiállítású magyar naptár.

A Naptár tartalma:

Katholikus, protestáns, ó-hitű és zsidó-naptár. Évszámítások. Bolygó sat.

REGÉNY ÉS VALÓ. A politika nyomorultjai. Beszély Deák Farkastól. Levelek a török-világból. I. Negyedik Muhamed szultán fermanja Apafi fejedelemhez, melyben felhívja, hogy a Bécs elleni hadjáratához csatlakozzék. II. Murad Giraj tatár khán levele Apafihoz, melyben tudatja, hogy a török császár segítségére Bécs ellen indítván hadait, Erdélyen fog átmenni. III. Bethlen Elek tanácsolja a fejedelemnek, hogy ajándékokkal vegye rá a tatárt, miszerint más utat válasszon Bécs felé. IV. Achmet kanizsai aga ráparancsol a magyar falukra, hogy 1000 ökrös szekeret adjanak a szultán táborába. V. Teleki Mihály jelentése Apafihoz a tatárok dúlása, égetése miatt. Az amnesziák korszaka. Irodalmi emlékirataitól Szokoly Victor. No higgy magyar a németnek. Volt tör kurucz dala. Régi kurucz dalok. Thaly Kálmántól. Két tábornok 1848-ból. Igaz történet. Mocsáry Béla-tól. Lenkei száza. Petőfi-től képpel. Befordultam a konyhára képpel. Tátra vidéki lakosok képpel. Egy szép napom Velenceben képpel. S. J. F. Guinevere királynő története, képekkel. Prém József. A holtverseny. Angol sport novella. Egy kis csetepati a tengeren. Az utolsó háborúból.

TERMÉSZETRAJZI KÉPEK. Gorilla vadászata a sierra-leonei erdőben, képpel. A víziboa küzdelme egy bivallyal, képpel. Az ember a kőkorszakban, képpel. A törpe-egér, képpel. A közép-afrikai euphorbiák, képpel. A mókus, képpel. A dodo madár, képpel. A halak vándorlása, képpel. Szüznemzés a lepkek közt. Világparányok s távolságok a mindenségben. Flammarien. Az üstökösök csodavilága, képekkel.

GAZDASZAT IPAR ÉS KERESKEDELEM. Álladalmi menseink s befolyásuk az országos lötenyésztésre. A kishéri, bábolnai és mezőhegyesi mensek. Az angol és arab telivérek. Az angol, arab, norman, lipizzai félvér lovak. A székesi hőrvári, nagy-körösi, sepi-sz.-györgyi és varasdi csüdör-telepek. A himlő-betegség az állatoknál. Dr. Szontagh Miklós. Két bázilárát. Könyves Károlytól.

UJABB ESZMÉK ÉS ESEMÉNYEK. A szociális kérdés veszélyei Dr. Katona Mórtól. Összegezethető-e a hit a tudománnyal. Kun Sámuel. A Vezuv legújabb kitörései, képpel. Nápoly város és környéke, képpel. A jövő évi világkiállítás és Bécs városa, 5 képpel. Szováthy. Vándorlások a természetben. G. J. Az iparos munkaadók és munkások hazánkban.

TISZTI CZINTAR. Magyar-Erdélyország kormányzati és közigazgatási tisztviselőinek névsorozata, a minisztériumok, megyék sat. sat. hivatali beosztása. Buda-Pesten székelő ügyvédek és orvosok. Bélyeg illeték tábla. Országos vásárok.

„Kodolányi” gazdasági zsebnaptár 1873. évre.

Ára 2 fnt.

KÖZHASZNÚ

Erdélyi Képes Naptár

1873-dik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására. Sok képpel, tanulságos és mulattató olvasmányokkal.

Ára 26 kr.

Irodai fali naptár 1873. évre

Rom. katolikus és protestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyeg-illeték táblákkal, s a királyhágón inneni rész törvényszékei táblázatos kimutatásával.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. Postán küldve 35 kr.

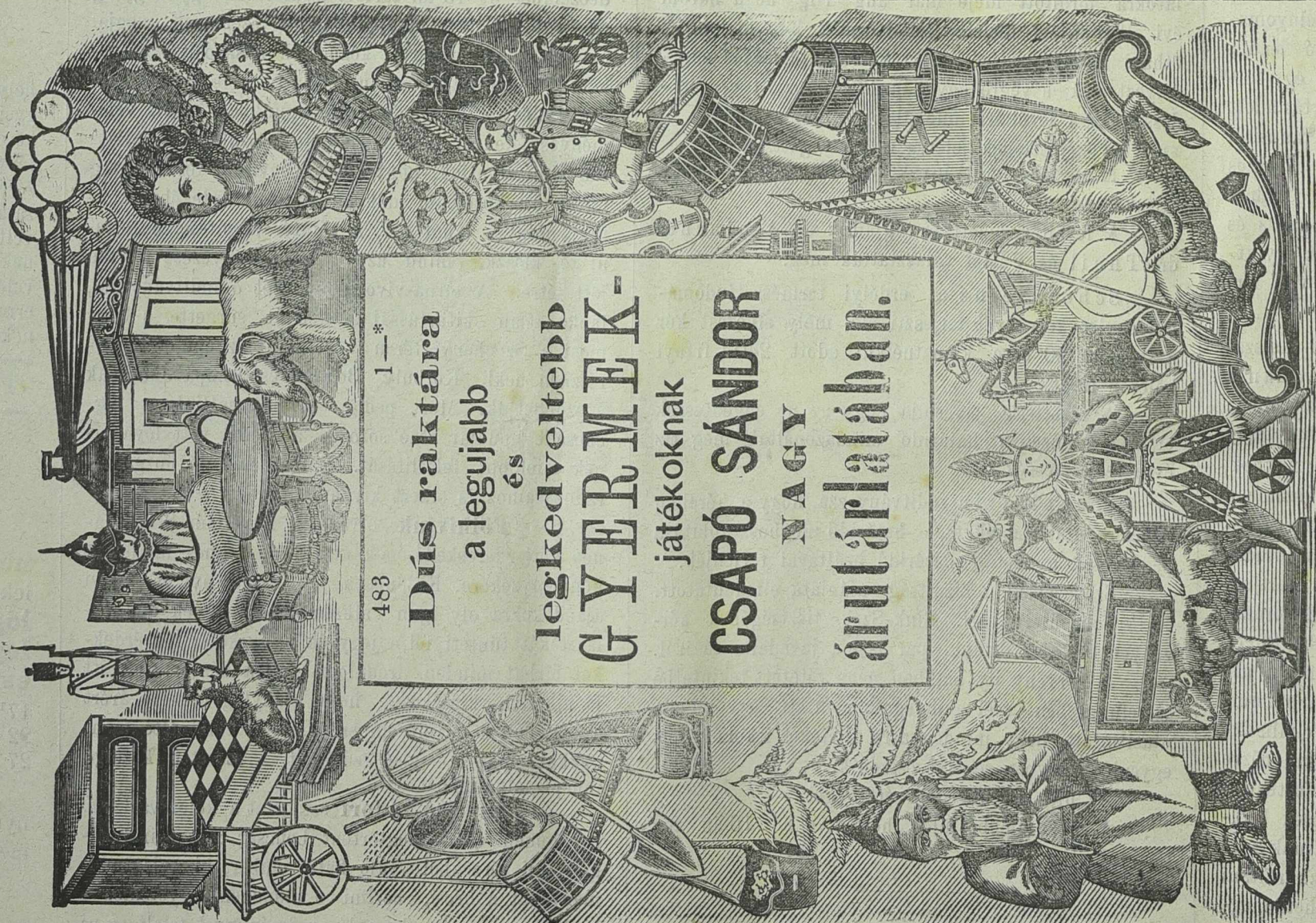
Fóris Imre

hiduteza saját házában Kolozsvárt, ajánlja a nagyérdemű t. cz. közönségnek ujonan s dúsan berendezett

liszt-raktárát

hol is mindeunemű lisztet, kását, hüvelyes vetemények, továbbá aszalt gyümölcsök, zsir, szalonna, paprikás, füstös és levegőn szárított, vaj és szilvaiz nagyban mint kicsinyben, a legutányosabb árakban s pontos kiszolgálás mellett mindenkor találatnak.

Karácsoni és újévi ajándékok NAGY RAKTÁRA.

Karácsoni és újévi
ajándékok

Csapó Sándor
nagy árutárlatában Kolozsvárt.

Karácsoni és újévi ajándékok NAGY RAKTÁRA.